

Handläggare: Patrik Ståhl
Tfn: 508 09 021

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Uppföljning av försök med gatuservice på dagtid- svar på förfrågan från gatu- och fastighetskontoret

Förslag till beslut

Förfrågan besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Ylva Tengblad
stadsdelsdirektör

Yngve Lindström
avdelningschef

Sammanfattning

I maj 2002 inleddes ett försök med gatuservice på dagtid inom delar av Norrmalm. Försöket utvärderas nu. Målet var att förbättra parkeringsmöjligheterna nattetid. Målet har uppnåtts. Dagservice har inneburit försvårade arbetsvillkor för entreprenören Samhall AB och kvaliteten på vinterväghållningen, barmarksväghållningen samt renhållningen har till följd av detta ibland blivit bristfällig. Allmänheten har inte nåtts av tillräcklig information om försöket vilket skapat förvirring. Näringslivet anser att begränsningen av antalet parkeringsplatser dagtid är negativ. Konsekvenserna för näringslivet bör utredas. Förvaltningen efterlyser en större informationskampanj mot allmänheten och näringslivet om försöket permanentas samt effektiva sanktionsmöjligheter mot trafikanter som ignorerar trafikbestämmelserna. Nettoeffekten på miljön är oklar. En utredning om detta bör sättas i relation till nationella mål om miljökvalitetsnormer. Bättre information om servicetiderna bör vara tillgänglig via Stockholms Stads Parkerings AB. Bussgator måste undantas från systemet med dagstädning. Stadsdelsförvaltningen behöver full kompensation för de betydande merkostnader som en omläggning av servicetiderna innebär. Givet detta är förvaltningen positiv till fortsatt gatuservice under dagtid.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsmiljö- och planeringsavdelningen. Synpunkter på försöket med dagstädning har inhämtats från företrädare för Svensk Handel, Företagarnas Riksorganisation, Stockholms Handelskammare, Stockholms Fastighetsägareförening och Drottninggatans Företagarförening.

Bakgrund

I maj 2002 inleddes på gatu- och fastighetsnämndens uppdrag ett försök med gatuservice på dagtid inom delar av Norrmalm. I uppdraget ingick en utvärdering av försöket. Gatu- och fastighetskontoret har nu bett stadsdelsnämnden inkomma med synpunkter på servicetidsomläggningen.

Korsiktiga och långsiktiga effekter till följd av dagstädning

Fördyrad väghållning och renhållning

Eftersom systemet med dagstädning innebär ett mindre effektivt resursutnyttjande av maskiner och personal är det rimligt att anta att en entreprenör som kompensation kommer att begära en relativt sett högre ersättning för sitt arbete, även om timlönen blir lägre till följd av att obekvämt arbetstid minimeras. Ofrånkomligt tycks både fler maskiner och fler arbetstimmar krävas för att utföra arbetet dagtid. Försöket som omfattar en mindre del av Norrmalm skulle enligt planeringen kosta 5 Mkr. Hälften av den summan skulle stadsdelsförvaltningen betala. Att permanenta systemet och att eventuellt utvidga det till resten av Norrmalm och övriga innerstaden innebär betydande merkostnader.

Försvårade arbetsförhållanden för entreprenören

Entreprenörens arbetsvillkor har till följd av försöket försvårats. Att gator inom ett och samma området skall rengöras med arbetsinsatsen fördelad på ett flertal dagar per vecka innebär ett mindre effektivt resursutnyttjande av maskiner och arbetskraft. Fler maskiner och därmed mer arbetskraft behövs för att utföra arbetet. En vinst för entreprenören kan dock vara att lönekostnaden per anställd och timma blir lägre eftersom tillägg för obekvämt arbetstid i högre grad kan undvikas. Arbetsmaskinernas framkomlighet begränsas under dagstädning av den normala dagtrafiken, konkurrerar om utrymmet med nyttotrafiken och hindras av olovligt parkerade fordon. Detta är särskilt påtagligt under vintersäsongen när snön skall transporteras till tipp. Köbildning i trafiken gör att arbetet tar längre tid än då det utförs nattetid.

En ständigt ökande omfattning av antalet uteserveringar sommartid som nattetid ofta har möblerna samlade på en mindre yta, utgör dagtid ett olösligt problem där inte bara serveringsytan utan även sträckor mellan dessa inte kan kommas åt av entreprenörens maskiner. Även sandsopningen försvåras av samma skäl eftersom serveringarna lovligt och olovligt ställs ut innan sandsopningen är färdig på våren.

DNR: 340-553/03

Förarnas möjlighet till god uppsikt runt omkring fordonet försvåras när det är i rörelse bland annan trafik och bland gående på trottoarer och gator. Entreprenörens anställda oroar sig för risken att skada personer och egendom under dessa förutsättningar.

Försämrad väghållning och renhållning

Under försöksperioden har kvaliteten på väghållningen och renhållningen ibland blivit sämre. Med parkeringsböter och bortforsling av fordon kan detta sannolikt undvikas. Dock bör man även långsiktigt räkna med en viss försämrad standard på gatuservicen beroende på oundviklig trängsel vid arbetets utförande.

Oklara miljökonsekvenser

Enligt gatu- och fastighetskontorets förslag till beslut om dagstädning påpekades att miljön skulle förbättras därför att söktrafiken för såväl boende som besökare väntades minska under kvällstid och på natten. Näringslivet hävdar att parkeringsmöjligheterna dagtid försämrats varför söktrafiken kanske har ökat i det sammanhanget. Service-maskinerna är fler till antalet och kör också fler och längre sträckor mellan olika arbetsområden än de gjorde tidigare. Exempelvis innebär bortforsling av snö till tipp att köbildningen i trafiken gör transporter mer tidskrävande, med större avgasutsläpp som följd. Givetvis kräver även dessa transporter fler maskiner när arbetet utförs under dagtid. Parkeringsavdelningen på gatu- och fastighetskontoret har beräknat att 8000 platser inom tullarna varje vardagsnatt försvinner på grund av parkeringsförbud som är relaterade till den traditionella nattstädningen. Hur stor del av dessa parkeringsplatser som finns på Norrmalm är oklart men om systemet med dagstädning permanentas i hela innerstaden borde potentiellt sett lika många personer kunna börja använda bil som inte gör det idag. Miljöfrågan bör utredas innan beslut kan fattas om dagstädningens framtid. Resultatet av en sådan undersökning måste också sättas i relation till det nationella miljökvalitetsmålet som gäller luftföroreningar.

Ogynnsamt för näringslivet

Stadsdelsförvaltningen hade gärna haft mer tid att insamla uppgifter om hur försöket påverkat näringslivet i det aktuella försöksområdet. En snabb rundringning till Svensk Handel, Företagarnas Riksorganisation, Stockholms Handelskammare, Stockholms Fastighetsägareförening och Drottninggatans Företagarförening, har givit entydiga indikationer på att näringslivets företrädare är skeptiska till dagservice. Orsaken är att detaljhandeln redan är hårt trängd av konjunkturläget och konkurrensen från förortscentra. Detta förvärras p.g.a. den minskade tillgången på parkeringsplatser dagtid. Ytterligare nedgång i handeln påverkar lönsamheten i detaljhandeln och i förlängningen utbudet av kommersiell service såväl som marknadsvärdet på fastigheter. Drottninggatans företagarförening har även konstaterat ett samband mellan brist på parkeringsplatser på gatan och kundernas vistelsetid i city. Kunderna är medvetna om bristen på parkeringsplatser på gatorna varför de ofta och direkt uppsöker parkeringshusen. Men på grund av de höga priserna i parkeringshusen så utträttar kunderna sina ärenden på kortast möjliga tid vilket ger effekter på omsättningen i handeln.

En blandad reaktion från allmänheten

Allmänheten har till stadsdelsförvaltningen uttryckt missnöje med bristfällig gatuservice i det aktuella området. Eftersom information om städdagarna inte alltid gått fram via Stockholms Stads Parkerings AB så har det inträffat att personer i god tro köpt parkeringsbiljett, för att sedan upptäcka att det inte är möjligt att parkera. Samtidigt har andra uttryckt glädje över den förbättrade möjligheten till parkering i närheten av sin bostad.

Hinder för kollektivtrafiken

Enligt förslaget från gatu- och fastighetskontoret skulle bussgator undantas från försöksområdet. Dock har t.ex. Karlbergsvägen varit med i försöksområdet. Därav följer sämre framkomlighet för busstrafiken. Om försöket permanentas är det viktigt att alla bussgator, i enlighet med gatu- och fastighetskontorets förslag till beslut, fortsätter att städas nattetid.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det är tillfredställande att fler parkeringsplatser genom försöket med dagservice har kunnat komma medborgarna till del. Om dagservice skall bli ett varaktigt arbetssätt och eventuellt gälla fler delar av Norrmalm krävs dock ett antal insatser för att minimera oönskade effekter. Dessa kan sammanfattas enligt följande:

- En grundlig undersökning av effekterna på näringslivet i Stockholm.
- En miljökonsekvensbeskrivning av förändrade trafikförhållanden.
- Full kompensation till stadsdelsnämnden för de merkostnader som en upphandling av väghållnings- och renhållningsentreprenör förmodligen kommer att innebära.
- En bättre information till allmänhet och näringsidkare om Stockholms Stads Parkerings AB:s rutiner och regler.
- Garantier om mycket effektiva sanktionsmöjligheter mot trafikanter som ignorerar trafikbestämmelserna i de fall där entreprenören förhindras att utföra sitt arbete. Omedelbar bötfällning och bortforsling av fordon är exempel på effektiva åtgärder.
- Garantier att inga gator som trafikeras av kommunal spårvägs- eller busstrafik omfattas av dagstädning. De trängselpproblem som råder inom kollektivtrafiken kan inte ytterligare förvärras till följd av eventuell dagservice.
- En större informationskampanj till allmänheten och näringslivet om försöket permanentas.

Givet att dessa krav kan uppfyllas är stadsdelsförvaltningen positiv till att permanenta försöket med dagservice.

Bilagor

Förfrågan från gatu- och fastighetskontorets parkeringsavdelning, angående synpunkter på försök med gatuservice på dagtid.